ВЗАЄМОДІЯ ІЗ ЗАЦІКАВЛЕНИМИ СТОРОНАМИ ЗГІДНО З FSC НАЦІОНАЛЬНИМ СТАНДАРТОМ СИСТЕМИ ВЕДЕННЯ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА ДЛЯ УКРАЇНИ

О. П. ПАВЛИЩУК, кандидат економічних наук, доцент
<https://orcid.org/0000-0001-6747-3177>, e-mail: pavlishchuk_o@nubip.edu.ua
П. В. КРАВЕЦЬ, кандидат сільськогосподарських наук, доцент <https://orcid.org/0000-0002-5282-9609>, e-mail: pavlo.kravets@nubip.edu.ua
Національний університет біоресурсів і природокористування України

Актуальність дослідження зумовлено набуттям чинності FSC національним стандартом системи ведення лісового господарства для України, складовою якого є вимоги до забезпечення ефективної взаємодії із громадськістю. Метою дослідження є окреслення прав зацікавлених сторін і тих, чиї інтереси зачеплено, визначених FSC національним стандартом.

У дослідженні застосовано методи аналізу, синтезу, узагальнення та порівняння задля отримання висновків щодо прав громадськості згідно з FSC національним стандартом та щодо механізму їх практичної реалізації.

Встановлено, що вимогами FSC стандарту передбачено належне інформування та залучення зацікавлених сторін і тих, чиї інтереси зачеплено, до прийняття рішень щодо лісів та ведення господарства на етапах планування діяльності, її провадження та моніторингу. Визначені FSC стандартом права цих сторін не суперечать законодавству України та зумовлюють в окремих випадках додаткові добровільні зобов'язання утримувачів FSC сертифікатів.

Ключові сфери інформування та залучення зацікавлених та інших сторін відповідно до FSC національного стандарту, пов'язані з уникненням негативного впливу на довкілля, підтримкою місцевого соціально-економічного розвитку, механізмом вирішення спорів, а також із оцінюванням, підтримкою та моніторингом особливих цінностей для збереження, захистом місць особливого культурного, екологічного та іншого значення. Взаємодія підприємств лісового господарства із зазначеними сторонами має здійснюватися в тих рамках, в яких їхня діяльність зачіпає права цих сторін.

FSC національний стандарт не конкретизує способи інформування чи форми й засоби залучення зацікавлених сторін і тих, чиї інтереси зачеплено, до прийняття рішень щодо лісів та ведення господарства, але акцентує увагу на їхній доречності для досягнення цілей.

Перспективи подальших досліджень полягають у пошуку механізмів активізації участі громадськості у процесах лісової сертифікації, обґрунтуванні ефективних способів їх інформування та залучення до прийняття рішень щодо лісів.

Ключові слова: FSC критерії та індикатори, лісова сертифікація, інформування, залучення, громадськість, планування та моніторинг діяльності, законне право, вимоги законодавства.

Актуальність. Лісова сертифікація за схемою FSC спрямована на підтримку екологічно належного, соціально корисного та економічно життєздатного управління лісами. FSC національний стандарт системи ведення лісового господарства для України (далі – FSC національний стандарт), основою якого є FSC принципи, критерії та єдині міжнародні індикатори, є інструментом забезпечення сталого лісокористування (The FSC National Forest Stewardship Standard of Ukraine, 2019). Впровадження такого стандарту, адаптованого до умов в Україні, є відповіддю на сучасні виклики щодо лісів і лісового господарства та сприятиме єдиному підходу до реалізації міжнародних вимог лісової сертифікації.

Невід’ємною складовою визначених FSC національним стандартом вимог є забезпечення ефективної взаємодії із громадськістю. Зазначене є важливим для забезпечення відкритості та прозорості лісової сертифікації, сприяння відповідальному лісокористуванню завдяки можливостям реалізації прав громадян на участь у прийнятті рішень, що стосуються лісового господарства.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Відкритість і прозорість прийняття рішень щодо лісів та лісового господарства є невід’ємною складовою його ефективного та збалансованого розвитку за сучасних

умов, про що йдеться у дослідженнях вітчизняних і закордонних науковців (Synyakevych et al., 2014; Soloviy, 2010; Chernyavskyy et al., 2011; Soloviy, Nijnik, Deyneka & Melnykovych, 2017). Питання сталого розвитку лісового господарства розглядають з урахуванням важливості залучення громадськості до прийняття рішень (Beckley, Parkins & Sheppard, 2006; Kangas, Laukkanen & Kangas, 2006; Kravets, Pavlishchuk, Rozvod, Stankevych-Volosyanchuk & Kremenetska, 2012; Sarvašová, Dobšínská & Šálka, 2014). Зазначені й інші наукові праці та практичні настанови визначають важливість ефективного комунікаційного процесу із громадськістю з питань лісів та ведення лісового господарства, забезпечення її належного інформування та залучення до прийняття рішень задля захисту їхніх прав та врахування суспільних інтересів.

Практична реалізація вимог FSC національного стандарту, що є інструментом забезпечення сталого лісокористування, сприятиме ефективній взаємодії із громадськістю у процесі лісової сертифікації задля узгодженості інтересів усіх його учасників та підвищення довіри до сертифікації.

Мета дослідження. Метою дослідження є окреслення прав зацікавлених сторін і тих, чий інтерес зачеплено, визначених вимогами FSC національного стандарту задля прозорості прийняття підприємствами лісового господарства – утриму-

вачами сертифікатів – рішень щодо лісів та ведення господарства згідно з цінностями FSC.

Завдання дослідження:

- узагальнення вимог FSC національного стандарту щодо взаємодії із громадськістю;
- окреслення прав зацікавлених сторін і тих, чий інтереси зачеплено, відповідно до вимог FSC національного стандарту;
- обґрунтування механізмів практичної реалізації прав зацікавлених сторін і тих, чий інтереси зачеплено, згідно з вимогами FSC національного стандарту та в контексті законодавства України.

Матеріали і методи дослідження.

Дослідження здійснено на основі вимог FSC національного стандарту системи ведення лісового господарства для України. Також використано законодавчу базу України з питань доступу до інформації та участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики, зокрема, закони України «Про місцеве самоврядування в Україні» (Law of Ukraine “About local self-government in Ukraine”, 1997), «Про звернення громадян» (Law of Ukraine “On Appeal of Citizens”, 1996), «Про інформацію» (Law of Ukraine “About information”, 1992), «Про доступ до публічної інформації» (Law of Ukraine “On Access to Public Information”, 2011), а також постанову Кабінету Міністрів України «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики» (Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine “The procedure of conducting public consultations on the issues of state policy formation and implementation”, 2010).

Задля вирішення завдань дослідження використано методи аналізу, синтезу, узагальнення та порівняння,

що дало змогу зробити обґрунтовані висновки стосовно прав громадськості згідно з вимогами FSC національного стандарту та механізму їх практичної реалізації з урахуванням законодавства України.

Результати дослідження та їх обговорення. У системі лісової сертифікації можливості взаємодії із громадськістю передбачено на різних етапах, а саме, у процесі розроблення стандартів, їх реалізації, а також під час оцінки органами сертифікації відповідності компаній вимогам FSC. Крім того, система визначає процедури щодо вирішення спорів, які можуть виникати між учасниками лісової сертифікації, наприклад, FSC, органами сертифікації, утримувачами FSC сертифікатів, місцевими громадами. Зазначені можливості регламентовано відповідними FSC стандартами та процедурами (FSC Document Center, 2020).

Окреслюючи вимоги FSC національного стандарту, слід передусім акцентувати увагу на тому, що стороною, чий інтереси зачеплено (*affected stakeholder*), є будь-яка особа, група осіб або організація, яка є або може бути об’єктом впливу діяльності одиниці господарювання (наприклад, розташовані поруч із нею). До таких сторін можуть належати, зокрема: місцеві громади; працівники; люди, що мешкають у лісі; суміжні землекористувачі; власники земель, розташованих нижче за течією; місцеві переробники лісової продукції; місцеві комерційні структури; неурядові організації, уповноважені діяти від імені сторін, чий інтереси зачеплено.

Зацікавленою стороною (*interested stakeholder*) є будь-яка особа, група осіб або організація, яка виявляє інтерес, або відомо, що вона має інтерес до діяльності одиниці господарюван-

ня. Такими сторонами можуть бути, наприклад: довкільні та соціальні неурядові організації; профспілки; органи місцевої влади; державні урядові відомства, що діють у регіоні; експерти з конкретних питань (наприклад, з особливих цінностей для збереження).

Вимогами FSC національного стандарту загалом передбачено як належне інформування, так і взаємодію із зацікавленими сторонами й тими, чий інтереси зачеплено, шляхом їх залучення підприємствами лісового господарства до прийняття рішень щодо лісів та ведення господарства. Залучення (*engaging* або *engagement*) є процесом, відповідно до якого підприємство забезпечує комунікацію, консультації та/або участь зазначених сторін, гарантуючи, що їхні інтереси, бажання, очікування, потреби, права та можливості беруть до уваги під час створення, виконання та оновлення плану ведення господарства.

Потрібно звернути увагу, що підприємства лісового господарства зобов'язані взаємодіяти із зацікавленими та іншими сторонами в тих рамках, в яких їхня діяльність зачіпає права цих сторін. Відповідно зазначені сторони можуть висловити свої інтереси, пов'язані із діяльністю FSC сертифікованого підприємства, вимагати дотримання їхніх законних прав, але не можуть вимагати права надання, видозмінення, призупинення або відкликання дозволу на провадження діяльності підприємством.

Хоча вимоги FSC національного стандарту передбачають більш тісну співпрацю зі сторонами, чий інтереси зачеплено, поряд із іншими (наприклад, співпраці із місцевими громадами присвячено четвертий принцип стандарту), проте усі учасники процесу лісової сертифікації здатні

вплинути на реалізацію підприємствами лісового господарства FSC національного стандарту.

У FSC національному стандарті вимоги щодо взаємодії із місцевими громадами та іншими сторонами відображено на рівні принципів та критеріїв, а також деталізовано на рівні індикаторів. Верифікатори, акцентуючи увагу на джерелах отримання інформації щодо вимог індикаторів, здебільшого свідчать про можливі способи та засоби, які можуть бути використані підприємствами лісового господарства для виконання своїх зобов'язань перед громадськістю. Загалом підприємства лісового господарства відповідно до вимог FSC національного стандарту мають забезпечувати доступність визначеної стандартом інформації для зацікавлених сторін і тих, чий інтереси зачеплено, а також залучати зазначені сторони на етапах планування, провадження та моніторингу заходів із ведення господарства. Їхній внесок має враховуватись підприємствами у плані ведення господарства та при формуванні програми моніторингу його виконання.

Згідно з вимогами FSC національного стандарту, інформування в рамках планування, провадження господарської діяльності та її моніторингу підприємствами лісового господарства має здійснюватись із таких питань:

- довготермінових зобов'язань щодо дотримання FSC принципів і критеріїв (кр. 1.8); плану ведення господарства (кр. 7.5), результатів моніторингу діяльності підприємства (кр. 8.4) (щодо цих питань інформація має бути загалом доступною для громадськості);
- комерційної заготівлі недеревинної лісової продукції (НДЛП) третіми сторонами на території підприємства, а також щодо обмежень її

заготівлі внаслідок радіаційного забруднення територій (кр. 4.2) (стосовно цих питань здійснюється інформування місцевих громад);

- можливостей впливу місцевих громад на господарську діяльність підприємства, їх інформування щодо цінності лісових ресурсів, поточної та запланованої лісгосподарської діяльності (кр. 4.2); а також інформування місцевих громад і надання їм доречних можливостей щодо працевлаштування, навчання та інших послуг (кр. 4.3);
- щодо природних небезпек, характерних для території підприємства (кр. 10.9) (щодо цього питання інформування місцевого населення та інших зацікавлених сторін здійснюється підприємствами з високим ризиком виникнення природних небезпек).

Слід акцентувати увагу, що під час аналізу вимог стандарту не згадують звичайні права, адже у сфері лісових відносин в Україні вони імплементуються через застосовне законодавство, наприклад, з огляду на можливості загального використання лісових ресурсів, і є частиною громадянських прав. Також необхідно зауважити, що у цій статті аналізом охоплено усі принципи FSC національного стандарту, окрім другого принципу, який хоч і стосується прав працівників, як сторін, чиї інтереси зачеплено, проте має бути предметом окремого розгляду з огляду на роль, інтереси та права працівників у процесі реалізації FSC національного стандарту.

Щодо залучення, то стандартом визначено необхідність залучення сторін, чиї інтереси зачеплено, а також зацікавлених сторін за їхньою вимогою, до процесів моніторингу та планування господарської діяльності, яка стосується їхніх інтересів (кр. 7.6).

Наприклад, шляхом залучення місцевих громад мають встановлюватись підприємством їхні права на землеволодіння, на доступ та використання лісових ресурсів, їхні законні права та обов'язки, застосовні в межах території підприємства, а також цілі щодо господарської діяльності (кр. 4.1, 7.6). Вимогами стандарту передбачено залучення місцевих громад до визначення підприємством можливостей місцевого соціально-економічного розвитку (кр. 4.4, 7.6), а також залучення зацікавлених сторін до визначення переліку деревинних та не-деревинних ресурсів і послуг екосистем, які можуть посилити та диверсифікувати місцеву економіку (кр. 5.1).

Невід'ємною складовою вимог стандарту є наявність механізму вирішення спорів. Відповідно підприємство має залучати місцеві громади та інші сторони, чиї інтереси зачеплено, до розроблення механізму вирішення спорів, що пов'язані із впливом його господарської діяльності (кр. 4.6, 7.6), а також спорів щодо статутного права (визначеного національним законодавством) та їх вирішення (кр. 1.6, 7.6). Якщо порушуються законні права місцевих громад щодо господарської діяльності підприємства, то теж має застосовуватись їх залучення та/або використання механізму вирішення спорів задля виправлення ситуації (кр. 4.2).

Задля уникнення негативного впливу на громади має здійснюватись залучення місцевих громад до заходів із визначення, уникнення та пом'якшення істотних негативних впливів господарської діяльності підприємства (кр. 4.5, 7.6). Крім того, стандартом передбачено у визначених випадках залучення зацікавлених сторін задля запобігання потенційним впливам природних небезпек на інфраструктуру, лісові ресурси та громади (кр. 10.9).

Невід’ємна складова стандарту пов’язана із захистом важливих місць для місцевих громад, тому має їх мають залучати до визначення місць особливого культурного, екологічного та іншого значення, на які вони мають законні права, а також до заходів щодо охорони таких місць (кр. 4.7, 7.6).

Стандартом передбачено залучення зацікавлених та інших сторін до оцінювання особливих цінностей для збереження (ОЦЗ) на території підприємства, розроблення заходів щодо підтримки та/або підвищення визначених ОЦЗ, а також до моніторингу ОЦЗ (кр. 9.1, 9.2, 9.4, 7.6).

Загалом слід зазначити, що участь громадськості у реалізації вимог стандарту спрямована передусім на запобігання потенційним негативним впливам діяльності підприємств лісового господарства та сприяння позитивним економічним, екологічним та соціальним ефектам. Це визначає більшість вимог індикаторів щодо участі зацікавлених сторін саме на етапі планування діяльності підприємств.

Права зацікавлених сторін і тих, чий інтереси зачеплено, у т. ч. місцевих громад, відповідно до вимог FSC національного стандарту окреслено на рис. 1 і 2.

Визначені FSC національним стандартом права громадськості не суперечать законодавству України, передбачаючи в окремих випадках додаткові добровільні зобов’язання утримувачів FSC сертифікатів. Відповідно реалізацію таких прав слід розглядати як у контексті добровільних зобов’язань підприємств у рамках лісової сертифікації, так і з урахуванням можливостей, які визначає чинне законодавство. Наприклад, оприлюднення підприємствами лісового господарства визначеної FSC національним стандартом інформації не суперечить

законам України «Про інформацію», «Про доступ до публічної інформації» та іншим законодавчим актам у цій сфері, у т. ч. відомчого характеру.

Доступ до визначених стандартом категорій інформації не може бути обмежено, оскільки така інформація не має статусу інформації з обмеженим доступом, тобто не є службовою, таємною чи конфіденційною.

Реалізація права на отримання інформації зазначених у FSC національному стандарті категорій може здійснюватися завдяки її систематичному та оперативному оприлюдненню підприємствами лісового господарства в офіційних друкованих виданнях, на офіційних веб-сайтах у мережі Інтернет, інформаційних стендах або будь-яким іншим способом, який дає змогу донести інформацію громадянам (інформаційні буклети, місцеві газети, виступи на різноманітних зібраннях тощо). Інструментами реалізації права доступу до інформації є також запити і звернення громадян, що визначено і законодавством України.

Право бути залученими до прийняття рішень щодо лісів та ведення господарства відповідно до вимог FSC національного стандарту може бути реалізовано з урахуванням законодавчо визначених підходів до проведення консультацій із громадськістю. Зокрема, відповідно до законодавства консультації з громадськістю проводять у формі публічного громадського обговорення, електронних консультацій (безпосередні форми) та вивчення громадської думки (опосередкована форма). Можуть бути використані засоби, які законодавство визначає в рамках забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики, наприклад, громадські слухання, загальні збори, засідання за круглим столом тощо. Рішення, прийняті у про-

Рис. 1. Права місцевих громад відповідно до вимог FSC національного стандарту

цесі консультування з громадськістю за допомогою згаданих та інших визначених законодавством засобів, мають передусім рекомендаційний характер, на відміну від тих, що передбачають прямий вплив громадськості на процес їх прийняття на основі референдуму.

Наведені вище засоби можуть бути основою для формування підприємствами лісового господарства процедур

залучення зацікавлених сторін та тих, чий інтерес зачеплено, до прийняття рішень щодо лісів та ведення господарства в рамках планування та моніторингу господарської діяльності, уникнення негативного впливу на місцевих громад, оцінювання та підтримання особливих цінностей для збереження та інших процесів, визначених вимогами FSC національного стандарту (рис. 3).

Рис. 2. Права зацікавлених сторін і тих, чий інтереси зачеплено, відповідно до вимог FSC національного стандарту

Слід наголосити, що стандарт не визначає конкретних способів оприлюднення інформації підприємствами лісового господарства чи форм та засобів залучення громадськості, залишаючи можливості для узгодження між ними як засобів і каналів обміну ін-

формацією, так і застосовуваних форм та засобів залучення до прийняття рішень. Але доречність використовуваних способів надання інформації для її отримувачів, форм та засобів залучення громадськості, є важливою з погляду FSC національного стандарту.

Рис. 3. Механізм реалізації прав зацікавлених сторін і тих, чий інтереси зачеплено, щодо залучення до прийняття рішень відповідно до вимог FSC національного стандарту

Висновки і перспективи. Проведене дослідження дає змогу зробити такі висновки:

- FSC національний стандарт визначає зобов'язання щодо взаємодії підприємств лісового господарства із громадськістю, а саме, зацікавленими сторонами й тими, чий інтереси зачеплено, у т.ч. місцевими громадами, в тих рамках, у яких діяльність підприємств зачіпає права цих сторін;
- вимогами FSC національного стандарту передбачено належне інформування та залучення зацікавлених та інших сторін до прийняття рішень щодо лісів та ведення господарства на етапах планування, провадження та моніторингу діяльності підприємства лісового господарства; при цьому

більшість вимог щодо зазначених сторін відповідно до стандарту визначено саме на етапі планування діяльності підприємств задля запобігання можливим конфліктним ситуаціям, негативному впливу діяльності підприємства;

- стандартом визначено права зацікавлених сторін і тих, чий інтереси зачеплено, в частині інформування та залучення з питань уникнення негативного впливу на довкілля, планування та моніторингу господарської діяльності, місцевого соціально-економічного розвитку та диверсифікації економіки, механізму вирішення спорів, оцінювання, підтримки та моніторингу ОЦЗ, захисту місць особливого культурного, екологічного та іншого значення, зменшення впливів природних небезпек;

- визначені FSC національним стандартом права громадськості в рамках інформування та залучення до прийняття рішень щодо лісів і ведення господарства не суперечать законодавству України та можуть бути реалізовані в рамках чинного законодавчого поля, визначаючи в окремих випадках додаткові добровільні зобов'язання утримувачів FSC сертифікатів;
- FSC національний стандарт переважно не конкретизує способів інформування чи форм і засобів залучення зацікавлених та інших сторін до прийняття рішень щодо лісів та ведення господарства, проте акцентує увагу на доречності зазначених вище задля досягнення цілей.

Перспективи подальших досліджень полягають у пошуку механізмів активізації участі громадськості у процесах лісової сертифікації, обґрунтуванні найбільш ефективних способів їх інформування та залучення до прийняття рішень щодо лісів.

Список літератури

- Beckley, T. M., Parkins, J. R., & Sheppard, S. R. J. (2006). *Public Participation in Sustainable Forest Management: A Reference Guide*. <https://doi.org/10.7939/R3NG4GS82>.
- Chernyavskyy, M., Soloviy, I., Henyk, Y., Kaspruk, O., Henyk, O., Melnykovych, M., Herasym, H., & Savka, V. (2011). *Problems of local community access to forest resources and illegal cutting in the forests of the Carpathians and west Polissia*. Lviv: Zelenyi Khrest, Liga-Press [in Ukrainian].
- FSC Document Center. Retrieved from <https://ic.fsc.org/en/document-center>.
- Kangas, A., Laukkanen, S., & Kangas, J. (2006). Social choice theory and its applications in sustainable forest management: a review. *Forest Policy and Economics*, 9 (1), 77–92. <https://doi.org/10.1016/j.forpol.2005.02.004>.
- Kravets, P. V., Pavlishchuk, O. P., Rozvod, S. V., Stankevych-Volosyanchuk, O. I., & Kremetska, E. A. (2012). *Public participation in forest management*. Kyiv: TOV "KOM-PRINT". Retrieved from <http://sfmu.org.ua/files/Uchast.pdf> [in Ukrainian].
- Law of Ukraine "About information". № 2657-XII (1992). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12> [in Ukrainian].
- Law of Ukraine "About local self-government in Ukraine". № 280/97 (1997). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80> [in Ukrainian].
- Law of Ukraine "On Access to Public Information". № 2939 (2011). Retrieved from: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2939-17> [in Ukrainian].
- Law of Ukraine "On Appeal of Citizens". № 393/96 (1996). Retrieved from: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80> [in Ukrainian].
- Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine "The procedure of conducting public consultations on the issues of state policy formation and implementation". № 996 (2010). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-2010-%D0%BF> [in Ukrainian].
- Sarvašová, Z., Dobšínská, Z., & Šálka, J. (2014). Public participation in sustainable forestry: the case of forest planning in Slovakia. *Forest-Biogeosciences and Forestry*, 7 (6), 414–422. <https://doi.org/10.3832/for1174-007>.
- Soloviy, I. P., Nijnik, M. S., Deyneka, A. M., & Melnykovych, M. P. (2017). Reimagining forest policy, institutions and instruments through concepts of ecosystem services and social innovations: a focus on Ukraine. *Scientific Bulletin of Ukrainian National Forestry University*, 27 (8), 82–87. <https://doi.org/10.15421/40270812>.
- Soloviy, I. P. (2010). *Sustainable Development Policy for the Forest Sector: paradigm and tools*. Lviv: NLTU of Ukraine, Liga-Press [in Ukrainian].

Synyakevych, I. M., Deyneka, A. M., Holovko, A. A. ... Polovskyi, A. (2014) *Ecologization of forest use in the context of overcoming global environmental threats*. Lviv: Kamula [in Ukrainian].

The FSC National Forest Stewardship Standard of Ukraine FSC-STD-UKR-01-2019 V 1-0. Retrieved from <https://fsc.org/en/document-centre/documents/resource/428>.

Pavlishchuk, O. P., Kravets, P. V. (2020). Interactions with interested stakeholders in accordance with the FSC National Forest Stewardship Standard of Ukraine.

***Ukrainian Journal of Forest and Wood Science*, 11 (1), 55-65.**

<https://doi.org/10.31548/forest2020.01.055>.

The relevance of the research is determined by the entry into force of the FSC National Forest Stewardship Standard of Ukraine, part of which is the requirements for ensuring effective public relations. Accordingly, the study outlines the rights of interested stakeholders and affected stakeholders defined by the FSC national standard for the transparency and openness of the forest certification process.

Achieving the aim has led to the use of analysis, synthesis and comparison methods to make reasonable conclusions about the rights of interested and affected stakeholders defined by the requirements of the FSC national standard, and about the mechanism of their practical implementation in accordance with the legislation of Ukraine.

The research determined that the FSC standard requirements provide for both appropriate informing and engagement of interested and affected stakeholders in forest decision-making at the planning, implementation and monitoring of management activity. The FSC-defined rights of these stakeholders do not contradict the laws of Ukraine and in some cases impose additional voluntary obligations on FSC certificate holders.

It has been found that forestry enterprises shall engage interested and affected stakeholders on the scope that their activities impact the rights of those stakeholders. That is, these stakeholders can require the exercise of their legal rights but cannot require the suspension or revocation of a permit to conduct management activities of the enterprise.

Key areas of informing and engagement of interested and affected stakeholders, in accordance with the FSC national standard, related to avoiding negative social, environmental and economic impacts of management activities, supporting opportunities for local social and economic development, dispute resolution process, and assessment, maintenance and monitoring of High Conservation Values, protection sites which are of special cultural, ecological and other importance.

It is justified that the FSC national standard does not specify the ways of informing or forms and means of the engagement of interested and affected stakeholders in forest decision-making but emphasizes their reasonability to achieve the goals.

The perspective for further research is to justify mechanisms to increase public participation in forest certification processes and the most effective ways of informing and engaging them in forest decision-making process.

Keywords: FSC criteria and indicators, forest certification, informing, engagement, publicity, planning and monitoring of activities, legal right, legal requirements.

Отримано: 2020-03-17